

ద్వితీయభాగః

చతుర్థపాఠః

4. పరిసరపరిరక్షణమ్

చిత్రం పఠ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

- 1) ప్రథమచిత్రే కిమ్ అస్తి? ద్వితీయచిత్రే కిమ్ అస్తి?
- 2) చిత్రద్వయే కః భేదః అస్తి?
- 3) చిత్రద్వయే కిమ్ ఉత్తమమ్ ఇతి భవాన్ చింతయతి? కిమర్థమ్?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

(మధ్యాహ్నవిరామసమయే లతా విద్యాలయే కక్ష్యాప్రకోష్ఠం స్వచ్ఛం కరోతి.

తదా మోహనః రమేశేన సహ ఆగచ్ఛతి. తేషాం సంభాషణమ్)

మోహనః : లతే! కిం విరామసమయే అపి కక్ష్యాయామ్ అస్తి. భవత్యాః భోజనమ్ అభవత్ వా?

లతా : ఆమ్, అభవత్. అస్మాకం కక్ష్యాప్రకోష్ఠః మలినః అస్తి. అతః మార్జనం కరోమి.

మోహనః : మార్జనార్థం పరిచారికాః సంతి ఖలు!

లతా : సంతి. తాః ఏకవారం మార్జనం కుర్వంతి. కింతు పునః ధూలిః పతతి. ఛాత్రాః అపి వ్యర్థవస్తూని క్షిపంతి. యది వాయుః వాతి, తత్ సర్వమ్ అస్మాకం ముఖేషు పతతి. అతః

మోహనః : తదర్థం వా! ఏతద్విషయే మమ శ్రద్ధా నాస్తి.

లతా : అస్వచ్ఛతాయాం మశకాః, మక్షికాః ఆగత్య అస్మానేవ పీడయంతి. రోగాణాం మూలకారణం మశకాః ఏవ ఇతి అస్మాకమ్ ఉపాధ్యాయః అవదత్ ఖలు. భవాన్ న స్మరతి వా?

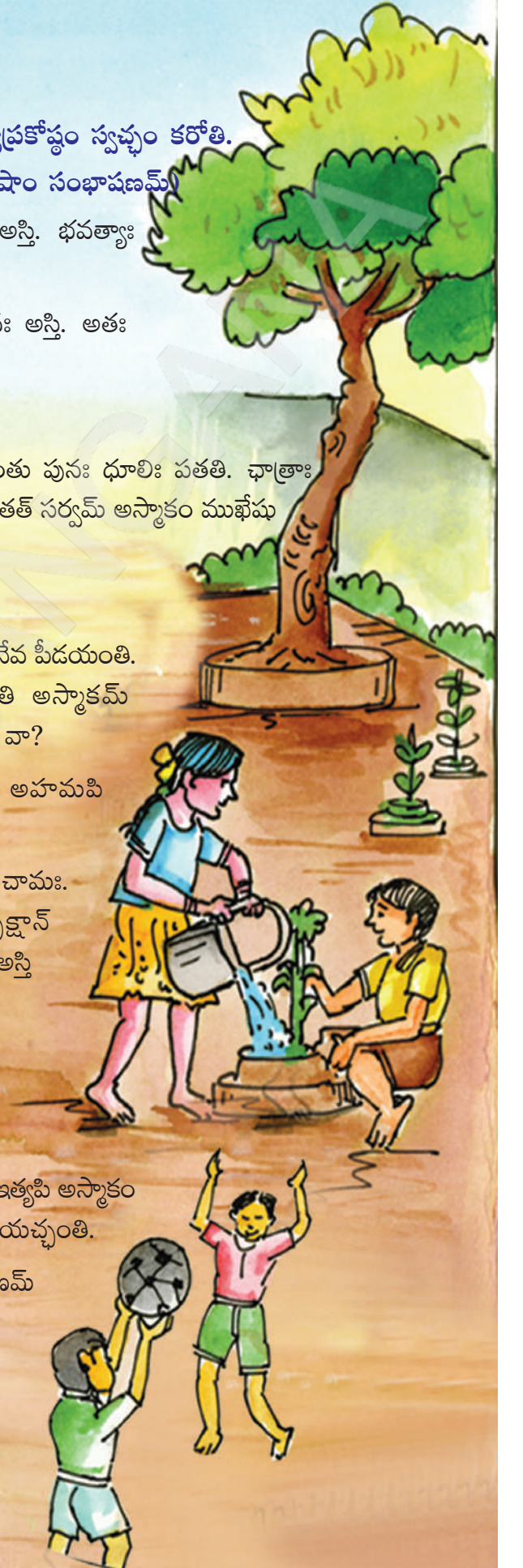
మోహనః : ఆమ్. స్మరామి. ఇతఃపరం భవత్యా సహ అహమపి కక్ష్యాయాః స్వచ్ఛతాం కరిష్యామి.

లతా : తర్హి ఆగచ్ఛతు. ఇదానీం వృక్షాన్ జలేన సించామః. అహం ప్రతిదినం మమ గృహే అపి వృక్షాన్ పోషయామి. 'వృక్షో రక్షతి రక్షితః' ఇతి సూక్తిః అస్తి ఖలు!

మోహనః : సత్యమ్ ఉక్తవతీ భవతీ. వృక్షాః కలుషితవాయుం స్వీకృత్య ప్రాణవాయుం యచ్ఛంతి.

రమేశః : వాయుం వినా వయం న జీవామః ఖలు! సః వాయుః కలుషితః భవతి చేత్ రోగాః సంభవంతి ఇత్యపి అస్మాకం పారే అస్తి. అపి చ వృక్షాః ఛాయాం, ఫలాని చ యచ్ఛంతి.

లతా : గృహప్రాంగణే, విద్యాలయప్రాంగణే చ వృక్షపోషణమ్ ఆనందదాయకమ్, ఆరోగ్యప్రదం చ.

పాఠాని కుర్వంతు

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

- అ) చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి?
ఆ) సంభాషణం స్వవాక్యైః వదంతు.
ఇ) పరిసరపరిరక్షణస్య ఆవశ్యకతా కా?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

- అ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి పదపట్టిక చూసి అర్థాలు తెలుసుకోండి)

మలినః	మార్జనం	పరిచారికా	ధూలిః	ఛాత్రాః
ఉపాధ్యాయః	వృద్ధవస్త్రాని	వాయుః	శ్రద్ధా	మశకాః
మక్షికాః	కలుషితవాయుః	ప్రాణవాయుః	ఛాయా	ఫలాని.

- ఆ) ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య వర్తులేన (○) అంకయంతు

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి చుట్టూ గీత గీయండి.)

- ఇ) త్రయః మిలిత్వా పాఠం సంభాషణరూపేణ పఠంతు.

(ముగ్గురు కలిసి పాఠాన్ని సంభాషణ రూపంలో చదవండి.)

- ఈ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా : శుభ్రం చేయటానికి పనివాళ్ళు ఉన్నారు కదా!

మార్జనార్థం పరిచారికాః సంతి ఖలు!

- మన తరగతిగది అపరిశుభ్రంగా ఉంది.
- ఈ విషయంలో నాకు శ్రద్ధ లేదు.

3. రోగాలకు మూలకారణం దోమలే.
4. ఇప్పుడు వృక్షాలకు నీటిని పోద్దాం..
5. వృక్షాన్ని మనం రక్షిస్తే, అది మనల్ని రక్షిస్తుంది.

3. లేఖనం, స్వీయరచనా (రాయడం, స్వంతరచన)

అ) పఠంతు, లిఖంతు. (చదవండి, రాయండి.)

- 1) లతా కిం కరోతి?
- 2) అస్వచ్ఛతాయాం కిం భవతి?
- 3) రోగాణాం మూలకారణం కిమ్?
- 4) వృక్షాన్ కేన సింఛంతి?

ఆ) చింతయిత్వా లిఖంతు.

(ఆలోచించి రాయండి.)

- 1) వాయుం వినా వయం కిమర్థం న జీవామః?
- 2) భవతః శాలాయామ్ అస్వచ్ఛతా అస్తి చేత్ కిం కరోతి?
- 3) పరిసరపరిరక్షణార్థం భవాన్ కిం కరోతి?

4. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా: (పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు)

అ) అధః లిఖితాని పదాని పఠంతు. స్వయమ్ అదృష్ట్యా లిఖంతు.

(కింద రాయబడిన పదాలను చదవండి. స్వయంగా చూడకుండా రాయండి.)

మార్జనమ్	మలినః	ధూలిః	వాయుః	మశకః
మక్షికః	అస్వచ్ఛతా	కక్షాప్రకోషః	వృద్ధవస్త్రాని	గృహప్రాంగణే

అ) అధః దత్తం చిత్రం దృష్ట్వా పంచ వాక్యాని లిఖంతు. సహాయార్థమ్ అవశ్యకాని పదాని దత్తాని సంతి.

(కింద ఇవ్వబడిన బొమ్మను చూసి ఐదు వాక్యాలను రాయండి. సహాయం కోసం కావలసిన పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి.)

ప్రాణవాయుమ్ జెషధాని కాగదమ్ ఫలాని ఛాయామ్ ఇంధనమ్

ఉదా : వృక్షః ఫలాని యచ్ఛతి.

1.
2.
3.
4.
5.

ఇ) పారాత్ చిత్వా వృత్తిరేకార్థకపదాని లిఖంతు.

(పారంలో వెదకి వృత్తిరేక పదాలు రాయండి.)

1. శుభ్రః ×	3. అశద్ధా ×
2. అస్వచ్ఛతా ×	4. విస్మరతి ×

5. వ్యాకరణాంశాః (వ్యాకరణాంశములు)

అ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి, అర్థంచేసుకోండి.)

అద్య శనివాసరః. అహం పాఠశాలాం గచ్ఛామి. శ్వః రవివాసరః, పాఠశాలాయాః విరామః భవిష్యతి. బుధవాసరే పరీక్షా భవిష్యతి. పరీక్షానంతరం అహం మమ మాతులస్య గృహం గమిష్యామి. తత్ర ఆప్రభలాని ఖాదిష్యామి. మిత్రైః సహ క్రీడిష్యామి.

అత్ర రేఖాంకితాని పదాని భవిష్యత్ కాలం సూచయంతి.

(ఇక్కడ గీతగీయబడిన పదాలు భవిష్యత్ కాలాన్ని సూచిస్తున్నాయి.)

ఆ) అత్ర వర్తమానకాలస్య క్రియాపదాని దత్తాని. ఉదాహరణానుసారం తాని భవిష్యత్కాలే పరివర్తయంతు.

(ఇక్కడ వర్తమానకాలపు క్రియాపదాలు ఇవ్వబడ్డాయి.

వాటిని ఉదాహరణానుగుణం భవిష్యత్ కాలంలోకి మార్చండి.)

1) భవతి	-	భవిష్యతి	భవామి	-	భవిష్యామి
2) ఖాదతి	-		ఖాదామి	-	
3) పఠతి	-		పఠామి	-	
4) వదతి	-		వదామి	-	
5) ధావతి	-		ధావామి	-	
6) కరోతి	-		కరోమి	-	

ఇ) ఉపరిదత్తాని క్రియాపదాని ఉపయుజ్య భవిష్యత్కాలే పంచవాక్యాని లిఖంతు.
(పైన ఇవ్వబడ్డ క్రియాపదాలను ఉపయోగించి భవిష్యత్కాలంలో ఐదు వాక్యాలను రాయండి.)

ఉదా || విరామదినేష ఉద్యానం గమిష్యామి.

1.
2.
3.
4.
5.

ఈ) వాక్యాని పఠంతు. అథః రేఖాంకితానాం పదానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్ననిర్మాణం కుర్వంతు.

(వాక్యాలను చదవండి. కింద గీతగీయబడ్డ పదాల ఆధారంతో ప్రశ్న నిర్మాణం చేయండి)

1. యానం శీఘ్రం గచ్ఛతి.
ప్రశ్న: - యానం కథం గచ్ఛతి?
2. ఉద్యానం సుందరమ్ అస్తి.
ప్రశ్న: - ఉద్యానం కథమ్ అస్తి?
3. సింహః ఉచ్చైః గర్జతి.
ప్రశ్న: -
4. కూర్మః మందం సంచరతి.
ప్రశ్న: -
5. ఆరోగ్యం సమ్యక్ అస్తి.
ప్రశ్న: -

6. భోజనం రుచికరమ్ అస్తి.

ప్రశ్న:-

7. భవనమ్ ఉన్నతమ్ అస్తి.

ప్రశ్న:-

8. ప్రకోష్ఠః మలినః అస్తి.

ప్రశ్న:-

ఉ) పఠంతు. రేఖాంకితస్య పదస్య అర్థమ్ అవగచ్ఛంతు.

(చదవండి. గీతగీయబద్ధ పదాల యొక్క అర్థాన్ని అర్థం చేసుకోండి.)

1. భవత్యాః భోజనమ్ అభవత్ వా?

2. భవాన్ న స్మరతి వా?

3. సూక్తిః అస్తి ఖలు!

4. న జీవామః ఖలు!

ఉః) ఉదాహరణానుసారం వాక్యాని రచయంతు.

(ఉదాహరణానుగుణంగా వాక్యాలను రాయండి.)

ఉదా: భవతః స్నానమ్ అభవత్ వా?

1) పూజా?

2) గృహకార్యమ్?

3) పరీక్షా?

ఉదా: పరీక్షా భవిష్యతి ఖలు!

1) ఉత్సవః?

2)?

3)?

ఎ) అధః దత్తాని చిత్రాణి పశ్యంతు. వాక్యాని పఠంతు.

(కింద ఇచ్చిన బొమ్మలను చూడండి. వాక్యాలను చదవండి.)

నీడమ్

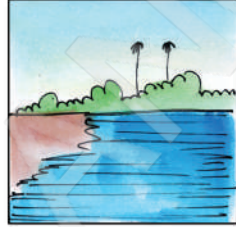
వృక్షః

నీడం వృక్షే అస్తి

మీనః

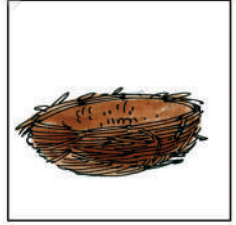
జలమ్

మీనః జలే అస్తి

ఖగః

నీడమ్

ఖగః నీడే అస్తి

మహిలా

పాకశాలా

మహిలా పాకశాలాయామ్ అస్తి.

ఉపర్యుక్తాని రేఖాంకితపదాని సప్తమీవిభక్తౌ ప్రయుక్తాని.

(పైన చెప్పబడిన గీత గీసిన పదాలు సప్తమీ విభక్తిలో ఉన్నాయి.)

ఏ) అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(కింద ఇవ్వబడ్డ పదాలను చదవండి. ఖాళీలను పూరించండి.)

పదం	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
మార్గః	- మార్గే	మార్గయోః	మార్గేషు
పాఠః	-	పాఠయోః	
విషయః	- విషయే		
నౌకా	- నౌకాయామ్	నౌకయోః	నౌకాసు
అస్వచ్ఛతా	-	అస్వచ్ఛతయోః	
ఛాయా	- ఛాయాయామ్		
గృహం	- గృహే	గృహయోః	గృహేషు
ప్రాంగణం	-		ప్రాంగణేషు
రాజ్యం	- రాజ్యే		

ఐ) సప్తమీవిభక్తిపదాని ఉపయుజ్య రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(సప్తమీవిభక్తి పదాలను ఉపయోగించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఉదా || ఛాత్రాః విద్యాలయే పఠంతి. (విద్యాలయః)

1. కృషకః వసతి. (గ్రామః)
2. మయూరాః నృత్యంతి. (వనమ్)
3. మహారాజః ఉపవిశతి. (రాజసభా)
4. రోగాః భవంతి. (అస్వచ్ఛతా)

6. సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్ (సృజనాత్మకవ్యక్తికరణం)

అ) చిత్రం దృష్ట్యా సంభాషణం స్వవాక్యైః లిఖంతు.

(బొమ్మను చూసి సంభాషణను స్వంత వాక్యాలలో రాయండి.)

ఆ) పరిసరపరిరక్షణవిషయే ఏకం చిత్రం లిఖంతు.

(పరిసరపరిరక్షణగురించి ఒక బొమ్మను గీయండి.)

7. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

- అ) పరిసరపరిరక్షణార్థం యోగ్యాని స్ఫోరకవాక్యాని నిర్మాంతు. ప్రదర్శయంతు.
(పరిసరపరిరక్షణకై తగిన నినాదాలను తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.)

8. ప్రశంసా

సురేశ: - రమేశ! పరిసరపరిరక్షణాయ ఏకమ్ ఉపాయం వదతు!

రమేశ: - వృక్షసంరక్షణం పరిసరపరిరక్షణాయ ఉపాయః.

సురేశ: - ఉత్తమమ్. భవాన్ సమ్యక్ ఉక్తవాన్.

(భవంతః అపి ఏకమ్ ఉపాయం వదంతు.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. ధారాలతయా పాఠం పఠితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. పరిసరపరిరక్షణస్య ఆవశ్యకతా కా ఇతి వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
3. వృక్షాణామ్ ఉపయోగాన్ లేఖితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
4. చిత్రం దృష్ట్వా సంభాషణం స్వవాక్యైః లేఖితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

భాదన్ న గచ్ఛేదధ్యానమ్ - ఏదైనా తింటూ నడవకూడదు.

ద్వితీయభాగం:

పరంతు - నందంతు

భల్లూక: కిమ్ ఉక్తవాన్?

శ్రీనాథః, నారాయణః, గోవిందః ఇతి త్రయః స్నేహితాః ఆసన్. తే బాలాః ఏకదా విరామకాలే యాత్రాం కృతవంతః. మార్గస్య మధ్యే ఏకం వనమ్ ఆసీత్. వనే అనేకే వృక్షాః ఆసన్. తేషు ఫలాని ఆసన్. తత్ర ఏకః తడాగః అపి ఆసీత్. బాలాః ఫలాని ఖాదిత్యా, జలం చ పీత్వా సుప్తవంతః. ఏవం ఏకా ఘంటా యాతా. తదనంతరమ్ ఏకః భల్లూకః తత్ర ఆగతః. భల్లూకస్య శబ్దం దూరాత్ ఏవ బాలాః శ్రుతవంతః. తే భీతాః అభవన్.

శ్రీనాథః కృశః, నారాయణః అపి తాదృశః ఏవ. తస్మాత్ కారణాత్ శ్రీనాథః నారాయణేన సహ వృక్షమ్ ఆరూఢవాన్. పరంతు గోవిందః స్థూలః. అతః సః స్వరక్షణార్థం వృక్షస్య ఆరోహణం కర్తుమ్ అశక్తః ఆసీత్. అతః సః భూమౌ శయానః శ్వాసోచ్ఛ్వాసమ్ అపి త్యక్త్వా మృతః ఇవ వ్యవహృతవాన్.

భల్లూకః గోవిందస్య ముఖస్య సమీపమ్ ఆగతః. గోవిందస్య ముఖాత్ శ్వాసః న ఆగతః. తస్మాత్ 'ఏషః మృతః' ఇతి భల్లూకః చింతితవాన్. భల్లూకాః ప్రాయేణ మృతశరీరాణి న స్పృశంతి. తస్మాత్ సః భల్లూకః గోవిందం త్యక్త్వా అన్యత్ర గతః.

భల్లూకస్య గమనానంతరం శ్రీనాథః నారాయణేన సహ వృక్షాత్ అవరుహ్య గోవిందం పృష్టవాన్- “హే గోవింద! భల్లూకః భవతః ముఖస్య సమీపమ్ ఆగతః. సః కిమపి ఉక్తవాన్” ఇతి చింతయామి. సః కిమ్ ఉక్తవాన్? వదతు. “చతురః గోవిందః ఉక్తవాన్ - “యః స్నేహితః ఆపత్కాలే భవంతం త్యక్త్వా అన్యత్ర గచ్ఛతి, తస్మిన్ విశ్వాసం మా కరోతు ఇతి భల్లూకః ఉక్తవాన్” ఇతి. గోవిందస్య వచనం శ్రుత్వా శ్రీనాథః, లజ్జితః అభవత్.

“బుద్ధిర్యస్య బలం తస్య నిర్బుద్ధేస్తు కుతో బలమ్”

